

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET

1863. szeptember 27. 28. és 29. napjain

G Ö R G Ő N

TARTOTT

GYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszánineni ref. egyházkerület 1863. évi szeptember 27. s több napjain tartotta rendes őszi közgyűlését Görgön, nagyméltóságú idősb báró **Vay Miklós** főgondnok és főtiszteletű **Zsarnay Lajos** szuperintendens urak kettős elnökletük alatt, az egyházmegyék képviselői és számos buzgó hitfeleink közremunkálásával.

Az egyházmegyék képviselői voltak:

Az abauji egyházmegyéből:

Átányi József , esperes, szántói,	Bárczay Albert , segédgondnok.
Kérészi Mihály , alsóvadászi,	Darvas Antal ,
Hadházi László , györkei,	Vendégly József , vil. tanácsbírák.
Fodor Pál , vilmányi lelkészek.	

Az alsóborsodi egyházmegyéből:

Orbán Mihály , esperes, tiszánánai,	Szathmáry Király Pál , segédgondnok.
Vattay Sándor , sajó-kereszturi,	Bay Bertalan , vil. tanácsbíró.
Bornemisza József , keresztési lelkészek.	

A felsőborsodi egyházmegyéből:

Somossy Sámuel , esperes, szentpéteri,	Szathmáry Király György , segédgondnok
Debreczeni Gábor , felsőnyárádi,	Ragályi György , vil. tanácsbíró.
Terhes Károly , szendrői lelkészek.	

A gömöri egyházmegyéből:

Szentpéteri Sámuel, esperes, pelsőci, Borbély László, segédgondnok.
 Nagy Pál, bátki lelkészek, Ragályi Miklós,
 Máriási Mór, vil. tanácsbírák.

A tornai egyházmegyéből:

Lovass Sámuel, esperes, szilicei, Lovász Miklós, segédgondnok.
 Imre István, szinpetri, Zsarnay Imre,
 Kódi Dániel, komjáti lelkészek. Hegymeghi József, vil. tanácsbírák.

Az ungi egyházmegyéből:

Szabó Endre, esperes, csicséri, Bernáth Zsigmond, segédgondnok.
 Németh Imre, bési lelkészek. Bűszörményi József, vil. tanácsbíró.

Az alsó-zempléni egyházmegyéből:

Kőrösi István, harkályi, Kun Dániel, vil. tanácsbíró.
 Anti János, tályai lelkészek.

A felső-zempléni egyházmegyéből:

Laky Endre, esperes, magyar-izsépi, Komáromy József, egyh. tanácsbíró és
 Bálint József, abarai lelkészek. főiskolai algondnok.
 Kun Bertalan, egyházkerületi főjegyző. Apostol József, főjegyző.
 Kolos Dániel, főiskolai igazgatótanár. Bakos Antal, pénztárnok.
 Árvai József, képezdei igazgató.
 Soltész Ferenc, főiskolai gimn. igazgató.

Miután jelen gyűlésünk több egyházi és iskolai fontos ügyeink elintézése mellett ifju lelkészeinknek a hivatalba leendő ünnepélyes felavatásuk végett volt előre kihirdetve, mindenek előtt ezen vallásos cselekvény hajtattott végre következő módon és renddel.

September 27-ik napján, reggeli 9 órakor jeladtván a hiveknek a templombani összegyűlésre, buzgó elnökeink vezérlete alatt, gyűlésünknek a paplakon nagy számmal összegyűlt tagjai is, nemkülönben a felavatandó ifjú lelkészek az úr házába bemenvén, a szokatlan számú gyülekezet ajkán megzendült buzgó énekléssel megkezdett az istenitisztele. Éneklés után a felavatandó ifjú atyafiak egyike, t. Édes Vince, tiszta-tarjányi lelkész lépett szószékbe, s az egek urához emelt alkalmi ima után jeles egyházi beszédet tartott azon szent igékről, melyek Efes. 4: 8—11. versben foglaltatnak. Előadta, mikép Jézus fogva vitte a fogságot, hogy nekünk szabadságot szerzene, majd élénken rajzolta ezzel való összeköttetésben, „miért rendelt Isten nekünk némelyeket apostolokat, némelyeket prófétákat, némelyeket evangyelistákat, pásztorokat és doktorokat?“ azért t. i. hogy Isten igéjének élőlőszóvali hirdetése által keresztyéni szabadságunkat annál inkább biztosítsa. Ezen élénken megható egyházi beszéd után, a hálaének ismét megzendülvén a gyülekezet ajkán, a szoros értelemben vett lelkészavatási ünnepély kezdetett meg.

Főtiszteletű szuperintendens úr lépven szószékbe, figyelmet megragadólag emlékeztetett bennünket mindjárt beszéde kezdetén arra, hogy épen ezen folyó évre esett, egyik

symbolikus könyvünk, a heidelbergi káténak három százados emlékünnepe, méltó dolognak tartja azért, hogy ezen jeles vallástanító könyvünknek más vallástanítókönyvek feletti előnyeit s jelességeit kiemelje, sőt miután lelkészeinknek egyik főkötelességök a heidelbergi káté tanulmányozása s tanítása: kötelességének ismeri, előadni azon elveket, melyekhez vallástételünket magokba foglaló könyveink irányába magunkat szorosán alkalmazni kell 4 sarkelvre alapítá köztetszéssel fogadott, igen épületes beszédét:

1. Ragaszkodjunk vallástevő könyvünkhöz, a nélkül hogy azt bálványoznók.

2. Vessük alá magunkat feltétel nélkül Isten igéjének, de ezen alapon belől őrizzük meg evangyéliomi szabadságunkat.

3. Védelmazzuk az igazságot, de türelmetlenség és szeretetlenség nélkül.

4. Hitünk legyen erős és szilárd, de józan és munkás.

Ezen általánosan vallásos hatást ébresztett előadás után felhivta főtiszt. szuperintendensünk az ifju lelkészeket, hogy mielőtt a papi szent hivatal folytatására magukat innepélyesen eskü által köteleznék, nyilvánítsák jó lélekkel a gyülekezet segyházi előljáróság előtt, ha „megvannak-e győződve a keresztyén vallás isteni eredete s minden más vallások feletti boldogító voltáról? Benső hivatásból ajánlották-e magukat a papi szent hivatal viselésére? Készek-e hittel is megpecsételni, hogy az evangyéliomi szolgálatot Jézus tudománya szerint fogják folytatni, és élni is a szerint törekszenek?”

Mely komoly és az evangyéliomszerű papi hivatal szelleméből önként folyó kérdésekre hallható szóval igent mondván az ifju atyafiak, az egyházmegyei jegyzők által rövidben szerkesztett életrajzok, erkölcsi s iskolai bizonylataik olvastattak fel, s egyenként bemutatván magukat a gyülekezet előtt, az esküt innepélyesen letették. Erre megzendült az ifjú lelkészek ajkán a „Jüvel szent Lélek!” szivemelő himnusa s kisérván azt éneklésével a gyülekezet is, a szent lélek segélyeért esedeztünk.

Most az esperesek tisztos koszorújába az alsó borsodi egyházmegye által legközelebb megválasztott esperes,¹ nagytiszteletű Orbán Mihály úr lépett elő, s az esperesi esküt letévén, más két esperes társával, Átányi József abauji, és Somossi Sámuel felsőborsodi esperesekkel, a többi vének kezeiknek fejökre vetése által esperesi hivatalukba felavattattak, mit követett a közös szent célra, az egyház törvényes kormányzására történt egyesülésöknek testvéri csókokkal megpecsétlése. Az esperes urak ekként történt felavatása után az ifju lelkészeknek szinte a vének kezeiknek azoknak fejökre való vetése, s őket megáldó ima általi felavattatásuk ment véghez, mit követvén superintendens úrnak hozzájuk intézett főpásztori komoly s lelkes intelmei, a hivek buzgó éneklésével a felavatási szertartás befejeztetett.

Felavattattak az ifju t. atyafiak 20-an, névszerint: t. Szűcs Sámuel kondói, Takaró József damaki, Lukács János dorogmai, Soltész Sándor s. vámosi, Apostol József szirmai, Nagy Sándor rakacca-szendi, Máté Ferenc kiskövesdi, Makkai János szinai, Kaposi György barkai, Gadnai Károly bódi, Tóth Miklós mályinkai, Kálniczki Endre vályi, Tóth Dániel barczai, Gulyás István kovácsvágási, Szaniszló Pál novaji, Bata Bénéjámín szemerei, Kis Gyula diósgyőri, Horkai János kaki, Édes Vince tiszta-tarjányi, Béki Sámuel kövecsesi lelkészek.

Az ifju t. atyafiak felavatása ekkép ünnepelesen megtörténvén, a templomi gyülekezet eloszlott, egyházkerületünk tanácsos férfiai s az egyházmegyék képviselői, nem különben egyházi ügyeinket figyelemmel kíséző számos egyének pedig Istenházában benmaradván, szeretve tisztelt világi elnökünk rövid de szivélyes szavakban előadta, hogy miután jelen gyűlésünk feladata, t. i. az ifju lelkészek felavatása mindnyájunknak nagy lelki öröme s élvezetére befejeztetett, közgyűlésünk eleibe tartozó ügyeink tárgyalására kell átmennünk, mire való nézve a gyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítja. Ennek folytán:

140. Felolvastatott az alsóborsodi egyházmegye azon felterjesztése, melyben jelenti, hogy tolcsvai Nagy Gedeon ur, volt segédgondnoka visszalépésével megürült segédgondnoki hivatalra, általános többséggel, egyházi s iskolai ügyeink körül már régóta kiváló buzgósággal és erélylyel fáradozó tanácsbírája Szathmáry Király Pál ur, a nagytiszteletű Édes Albert esperes ur visszalépésével megürült esperesi hivatalra pedig az egyházmegye közbizalmát bíró Orbán Mihály ur, tiszánánai lelkész választattak meg.

Mely felterjesztés kedves tudomásul vétetvén, miután Orbán Mihály ur, a papi felavatás folytában már esperesi hivatalában megerősítettett, Szathmáry Király Pál ur is, mint közbizalommal elválasztott segédgondnok a szokott esküt ünnepélyesen letette, s egyházkerületi tanácsbírói székét élénk örömnnyilvánulások közt elfoglalta.

141. Kazinczy András felsőzempléni segédgondnok, s Hegedüs László alsőzempléni esperes urak hivatalosan jelentvén, mikép közbejött akadályok miatt jelen gyűlésen meg nem jelenhettek.

Jelentésök tudomásul vétetett.

142. A papi oklevelek kiosztása s más e tárgy körül végzendők teljesítésére Lovass Sámuel, Átányi József, Orbán Mihály, s Kun Bertalan főjegyző urak küldetvén ki jelentik, mikép a papi okleveleket a szokott dijjak lefizetése mellett kiosztván, a felavatott ifjú lelkészek fizettek a főiskolai könyvtár részére 42 negyvenkét, a papi özvegy-s árva tár részére pedig 50 ötven ftot és 40 negyven krt. A főiskolai könyvtárt illető özvegy pénztárnok Kun Dániel urnak, a papi özvegy s árvatárt illető pedig az egyházkerületi dékánnak adattak át. Megjegyzendő azonban, hogy az ifju lelkészek a papi özvegy- s árvatár részére csupán belépti dijt fizettek, továbbá, hogy Apostol József, szirmai lelkész, belépti dijt sem fizetett, mert azt már a mult évi egyházlátogatás alkalmával befizette.

A küldöttség jelentése tudomásul vétetik.

143. A papavatás alkalmával tartott egyházi és szertartási közkedvességgel fogadott beszédek kinyomatása iránt köz ohaj nyilvánulván.

Azoknak kinyomatása iránti intézkedéssel a jegyzői hivatal bízott meg.

144. A magyar királyi Helytartótanács 1863. augusztus 29-én 36,482. szám alatt kelt leirata mellett, a londoni nemzetközi ipartárlatra vonatkozólag Dr. Kautz Gyula által készített jelentésnek 12 példányát megküldvén:

A megküldött példányok egyike irattárunkba tételni, a többi példányok pedig az egyházkerületünk felügyelete alatt álló tanintézetek között szétosztatni rendeltettek.

145. Ugyancsak a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanács 1863. július 27-én 58719. szám alatt kelt intézményében a faültetvényeknek tenyésztése és szaporítása tárgyában főtiszt. szuperintendens ur figyelmét főlhivja.

Ezen intézmény tartalma a kivített tárgyzó intézkedéseknek főtiszt. szuperintendens ur tapasztalt erélyére bizása mellett tudomásul vétetett.

146. Ugyancsak a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanácsnak 1863. július 14-én 54361. szám alatt kelt intézménye, melyben a tolnamegyei dunaföldvári ágost. hitv. egyházgyülekezet részére, iskola és paplak építése tekintetéből,

1863. július 1-én 47978. szám alatt kelt intézménye a szerdahelyi ágost. hitv. egyház segélyzése tárgyában,

1863. szeptember 5 én 66788. szám alatt kelt engedélye az alsó- és felsőcécei helv. hitv. egyházaknak részére segélygyűjtése iránt.

1863. szeptember 7-én 67560. szám alatt kelt leirata a Karinthiában létező feldkirchi evang. egyház, nem különben 1863. szeptember 8 án 69014. szám alatt kelt intézménye az egri helv. hitv. egyház részére segélygyűjtés iránt olvastatván:

Egyházkerületünk esperességei útján köröztetni rendeltetett.

147. A nagyméltóságú királyi Helytartótanács 1863. szeptember 5 én 67442. szám alatt kelt leirata mellett, a bécsi cs. k. hittudományi karnál 186³/₄. tanév első felében tartandó előadások jegyzékét megküldi.

Ezen megküldéssel egyházkerületünk irányában tanúsított figyelem méltánylattal fogadtatott.

148. Olvastatott a felsőzempléni egyházmegyének fölterjesztése, melyben Tóth Pál gercselyi lelkész ellen, 1863. szeptember 10. Magyar-Jesztreben hozott, Tóth Pált részint előéletében, mint néptanító s magánoktató által tanúsított hivatalbeli hanyagság, sőt haszonvehetlenség, különösen pedig mint rendes lelkész által hivei irányában elkövetett izgatás, továbbá a papi hivatalt teljesen lealázó önbiráskodás sőt erőszakoskodás, közvetlen előjárósága irányában tiszteletlenség miatt hivatalától felfüggesztő ítéletet megérősíttetni kéri. Ugyancsak ezzel összefüggésben felolvastatott Tóth Pál gercselyi lelkésznek, a főlebb érintett ítélet ellenében bizonyítványokkal fölszerelve benyújtott folyamodványa.

Egyházkerületünk, mind a fölterjesztett ítélet indokait, mind a főlebb folyamodványban felhozott körülményeket s azok támogatására becsatolt okmányokat megfontolásba vevén, különösen azon szempontból indulva ki, hogy a panaszlott egyházmegyei kormányzék által elítélt Tóth Pál irányában a formaszzerű eljárás az ő mint vádlott s az általa netalán felhivandott tanúk kihallgatásával meg nem történt, sőt az általa önvédelmeül becsatolt bizonyítványok épen az ellene felhozott vádak megcáfolására szolgálnak, az eljáró egyházmegye ítéletét olyannak, miszerint abban Tóth Pálnak lelkészi hivatalbeli fölfüggesztése, egyházi törvényeink s rendszerünk értelmében indokolva lenne egyházkerületi közönségünk nem tekinthetvén, azt a fentebb felhozottaknál fogva ezennel semmisnek nyilvánítja, s többször nevezett Tóth Pált lelkészi állásában ezennel megérősíti. Egyébiránt az eljáró egyházmegyei kormányzék ítéletéből felebb folyamodó Tóth Pál ellenében, a fölötte közvetlenül álló egyházi hatóságra nézve sértő önvisélet tűnvén ki, arra vonatkozólag a fegyelmi eljárást egyházi rendszerünk szellemében képző megintés fötiszt. szuperintendens urnak főpásztori teendőül figyelmébe ajánljatik.

149. A felsőborsodi egyházmegyének a sajó-kazinci lelkészválasztás ügyében, folyó évi szeptember 22-én Berentén tartott kis gyűlésében hozott azon ítélete olvastatván, melynek erejénél fogva, volt időtöltő Tóth Istvánnak, Sajó-Kazincon rendes lelkészszé lett elválasztását megsemmisíti, s a sajó-kazinci egyházat Tóth István volt időtöltőnek a kijelelt sorábóli kizárásával, új lelkészválasztásra azért utasítja, mivel az egyház és elválasztott lelkész, a papi földek után járó adó, és némely egyházbérrel túlterhelt birtoktalan nemesek egyházbérének leszállítása felett, kölcsönösen az egyházi felsőbbség tudta nélkül egyezkedett; az egyház tehát törvénytelen, s felsőbb határozatokba ütköző két rendelethez kötötte a papválasztás ügyét, Tóth István pedig, mint a ki e két feltétel mellett fogadta el a meghívást, sőt az egyháztanácsnak e tárgyban kelt törvénytelen határozatát önkezüleg jegyzőkönyvbe iktatta, s az egyház törvénytelen határozatáról pedig sem e tárgyban Kazincon működött egyházmegyei küldöttséget, sem az egyházmegyei széket nem

értesítette, így mintegy hallgatag abba beegyezvén simonia vétkét követte el, mennyiben elválasztását törvénytelen úton eszközölte: annyival is inkább mert az egyházmegyei szék fel nem teheté azt, hogy azt a gyűlölséget, mely Tóth István ellen a választást megelőzőleg mind időtöltőül oda lett rendeltetése alkalmával, mind egyházlátogatáskor, mind a tavaszi egyházmegyei gyűlés színe előtt nyilatkozott, maga iránti ragaszkodással varázsolhatta volna másképen, mint törvénytelen eszközök által. Miután tehát nem reményli az egyházmegyei szék, hogy ily előzmények után Tóth István a sajó-kazinci gyülekezetben épületesen folytathassa papi hivatalát, kazinci lelkészszé lett elválasztását megsemmisíti, s őt az új választásnál a kijelöltek sörából kirekeszti.

Ezt követve felolvastattak minden ez ügyre vonatkozó, úgy az egyházmegyei szék előtt az ítélet alapjául szolgált ügyiratok, mint a sajó-kazinci egyház részéről mintegy 75 egyháztag aláírásával erősített folyamodványa, melyben az egyházmegyének Tóth István ellen hozott, s az egyház szabad választását korlátozó ítéletét megsemmisíttetni, s rendes úton történt papválasztását érvényesíttetni kéri.

Egyházkerületi kormányunknak mint föllebbviteli hatóságnak feladata lévén az, hogy míg egyrésről a törvények sérthetlensége fölött örködvén, a bünt büntetés nélkül kisikamlani nem engedi kezéből, más részről figyelemmel legyen arra is, hogy a törvények túlszigorú alkalmazása által se egyesek méltatlanul ne sujtassanak, se az egyházak szabadválasztási jogaikban elegendő ok nélkül ne korlátoztassanak. Különösen midőn valakit súlyosabb büntetés alá kénytelen vonni, csak teljesen világos, s maguk után semmi kétséget nem hagyó tényekre alapíthatja ítéletét.

Ez okból komolyan átvizsgálván a felsőborsodi egyházmegye ítéletének indokait, s minden erre vonatkozó, s az ügyiratokban előadott körülményeket, azokban nem talált oly tényleges alapot, melyet saját elmarasztaló ítéletének biztos alapjául vehetne. Nevezetesen az egyházmegyei ítéletben felhozott főváda Tóth István által állítólag elkövetett simonia nem lévén eléggé indokolva, sőt azt nem lehetvén máskép mint csak gyanút tekinteni, a mennyiben sem az adó fizetésének a lelkész által történt elvállalása, sem az érintett egyházbérei tartozások leengedésébe való világos beleegyezése nincs az egyházmegye részéről bebizonyítva, vádlott részéről pedig egyháztanácsi határozattal van igazolva, hogy ő, az egyházi felsőbbség jóváhagyása nélkül történt charta változtatásnak ellenmondott, s azt el nem fogadta, továbbá a mennyiben, a kazinczi egyháztanács törvénytelen határozatának jegyzőkönyvbe vétetése sem bizonyítja még a h. lelkésznek abba lett belenyugvását, mert mint az egyháztanács jegyzőjének a többség határozatát jegyzőkönyvbe vezetni kötelessége volt, végtére a mennyiben a kazinczi egyház elválasztott lelkésze közt semmi díjlevél, mely a törvénytelen egyességet kétségenkívülé tenné, nem keletkezett, egyházkerületi kormányunk, mind ezen okoknál fogva, túlszigorúnak találja a felsőborsodi egyházmegye ítéletét, s azt elegendő s világos próbák hiánya miatt, érvényen kívül helyezvén, Tóth István sajó-kazinci lelkészszé lett elválasztását megerősíti.

Azonban egyrészben méltányolván a felsőborsodi egyházmegyének, a canonok által is szigorún tiltott büntény a simonia elleni éber örködését, a kazinczi egyháztanács által az adóügyben és némely birtoktalanok egyházbérének leengedése tárgyában hozott határozatot megsemmisítő ítéletét az egyházmegyének helybenhagyja; és hogy az egyháziassággal merőn ellenkező mindenféle hivatalvadászásnak gát vettessék, egyházkerületi kormányunk kijelenti, hogy azt a hányszor világosságra jövend, szigorún

fogja büntetni, ugyanazért az a feletti örökösödést az egyházmegyei előljáróságok figyelmébe ajánlja; és hogy ezen visszaélést annál éberebb őrszemekkel lehessen kisérni, azon régi határozatunk, miszerint minden egyháznak rendes díjlevele legyen, s ennek bemutatása mellett adassék engedély a paphivásra, megujjittatik, s az esperes urak figyelmébe ajánltatik.

150. Olvastatott a főtiszteletű ágost. tiszai egyházkerület superintendensének, főtiszteletű Máday Károly urnak levele, mely mellett a folyó év július hó 22—23. napjain Gülniczen tartott egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvét figyelmeztetéssel a 33-ik és 37-ik pontokra megküldi, hol is

a 33-ik pont alatt a sárospataki ágost. hitvall. catecheta fizetésére vonatkozó Radvánszky alapítványra kelt határozatunknak a főtiszt. tiszai ágost. egyházkerület által közörömmel lett elfogadtatását s érvényre emeltetését, nem különben

A 37-ik pont alatt, a kéri szerződésre, kaposi gyűlésünk jegyzőkönyvének 139. szám alatt kelt határozatunk tudomásul vételét jelenti.

a jegyzőkönyv megküldése köszönettel, a megjelelt pontok alatti határozat s értesítés tudomásul véteték.

151. Olvastatott, a tiszántuli helv. hitv. egyházkerület folyó 1863. év augusztus hó 5. 6. 7. 8. és 9. napjain Debrecenben tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 21. pontja, mely szerint a tisztelt egyházkerület, vonatkozva egyházkerületünknek a múlt 1862. évi szept. 24. s következő napjain Nagy-Kaposon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 134. szám alatti határozatára, értesíti egyházkerületünket: hogy bár folyvást ragaszkodik múlt évi augusztusi gyűlése 14. szám alatti határozatában kifejezett azon nézetéhez, miszerint a célba vett konvent tartásának idejét és szükségét, az egyházkerületünk által felhozott indokoknál fogva sem látja; s bár ezen nézetét, a közlött tárgyak sorozata is nem csak meg nem változtathatta, sőt erősebbé tette, a mennyiben alig lát abban egyet kettőt olyat, melyre nézve jelen viszonyok közt sükeres intézkedést tenni, vagy független s keresztülvihető közmegállapodásra jutni lehetne: mindazáltal, a már két egyházkerület részéről testületesen nyilvánult kíváncsolom méltánylása folytán csupán a testvéri találkozás és eszmecsere végett, főleg az összetartás érdekéből, késznek nyilatkozik részt venni, az egyházkerületeknek, nem köztekintélylyel s határozati érvénnyel bíró, hanem barátságos öszvejövételében s értekezletében; s arra, ha t. i. ilyenre fölhivatik, fog képviselőket küldeni.

Egyházkerületünk, a testvér egyházkerület ezen nyilvánított készségét, ha bár az általa kifejezett értelemben kívánja is azt vétetni, kedves tudomásul veszi. S a mennyiben a célba vett egyetemeres értekezlet megtartására nézve semmi akadályok e szerint fönn nem forognak, sőt a testvér egyházkerületekkel egyetértés következtében ezen értekezlet megtartása folyó év október hó 8-ik napjára Pestre már valósággal ki is tüzetett: az egyházkerületünk részéről oda még tavaszi közgyűlésünkben kinevezett képviselőink megbizatnak: hogy azon tárgyakat, melyeket egyházkerületünk ezen értekezletre tanácskozás tárgyaiúl kijelölt és elfogadott, melynek: az egyházi közpénztár, tábori lelkészet, oláhországi missio, papi vizsgák egyenlősítése, hadköteleseknek házassági összekötése, földadó, jogakadémiák ügyállása, akadémiák rektóriák fenn vagy nem tartása, collégiumi supplicatiók, rom. kath. ifjaknak iskoláinkba föl vagy nem vétele, a váci siketnémák intézetében a catecheta ügye, iskolai tanrendszer egyenlősítése, köz énekeskönyveink célszerűbb szerkesztése, s legujabban a főtanintézetekben tanuló ifjaktól az államkormány által követelt érettségi vizsgákról szóló bizonylatok ügye, az egyetemeres tanügyi bizottmányban az

unio körvonalozása s a t. egyházkerületünk részéről is fölterjesztvén, ezekre nézve egy óhajtott közmegállapodást létesíteni igyekezzenek.

152. Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyv 35. pontja, mely szerint a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanács Budán folyó évi május 30-án 37,722. szám alatt kelt azon leiratára: hogy a fennálló szabályok szerint a gimnáziumi tanfolyamról az egyetem vagy királyi jogakadémiai pályára rendes tanulókkénti fölvételre szabályszerű érettségi bizonyítvány kivántatik s ehez képest: hogy a protestáns főiskolákban tanuló ifjakra nézve, a mennyiben tanulmányaikat, rendes tanulókként, a magyar királyi egyetemen vagy a királyi jogakadémiákon kívánnák folytatni, az érettségi bizonyítványok körül fölmerült akadályok jövőben mellőztethessenek: tisztelt szuperintendens urat e tárgyban folyó évi pünkösthó. 4. napján 2555. szám alatt kelt kegyelmes udvari rendelet folytán, némely e tekintetben megtartandó szabályokra figyelmezteti, ezen tisztelt egyházkerület határozatilag kijelelenti: hogy amaz iskoláinkra nézve örök érvényű országostörvényekkel biztosított önkormányzati jogainkba vágó Entwurf nyommasztó korát visszahozni szándékba vett intézkedésbe vételéhez soha nem járúlhat, sőt annak megszüntetéseért és ebbeli sérelmünknek orvoslásáért, ezen határozata értelmében a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanácsához tiszteletteljes feliratot intézni határoz. Kijelelenti azonban azt is, hogy ha majd az érettségi vizsga kérdését kellően megvitatandja, s azt fontos okok alapján szükségesnek s célszerűnek találandja: annak megalapítása s megtartásának szabályai szerint, önkormányzati jogainkból folyólag s tanrendszerünk lényegével megegyezőleg intézkedni fog, s ebbeli megállapodását a legfőbb felügyeleti jog gyakorlásának szempontjából fel fogja terjeszteni.

Ezzel összekötetésben olvastatott a sárospataki főiskolai felügyelő bizotmány s tanári karnak, a főtiszteletű egyházkerület folyó 1863. év július hó 13. napján, Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyve 101. pontja alatti határozata folytán lett megbízatása következtiben Sárospatakon folyó év szeptember 15. tartott vegyes üléséből az államkormány által követelt érettségi vizsgáknak, autonom iskolai s nevelési ügyeinkkel egyesíthetetéséről szóló s ide fölterjesztett terve, mely szerint véleményeztetik: hogy az érettségi vizsga, mint neve is mutatja, fokmérője tartozván lenni a gimnáziumot mint közép tanfolyamot bevégezett ifju, ugy bel- mint külterjes tudományos érettségének, még pedig tekintet nélkül minden választandó életpályára: innen a gimnázium 8. osztálya vizsgájának érettségi vizsgának kell lenni. S hogy már ez az érettségi vizsga nevet megérdemlje, a kor- és körülményekhez legyen alkalmazva, s terjedjen ki írásbeli dolgozatok készítésére és szóvali előadásra. Kijelöltetnek ehez képest e tervzetben a tantárgyak, melyekből az írásbeli dolgozatok kivántatnak, mint szintén ennek ideje is, továbbá a szóbeli vizsga tantárgyai, s az a körüli eljárás módja; s végre előadatik: hogy azon taptárgyakat illetőleg, melyek a 8. gimnáziumi osztályban már nem tanítatnak, pl. a történelem és menyiségtan, de a melyek megis az érettségi vizsgának tárgyát teszik, mi lenne teendő? Erre nézve a tervzetben, több előterjesztett módok között, annak alkalmazását látná a tanári kar a többiek fölött célszerűnek, hogy a tanrendszer, úgy lenne hagyandó, a mint van; az érintett tantárgyak közül azonban a történelemből elkészülés az ifjak magán szorgalmára hagyatnék föl, mint a minek kivihetősége legkönnyebb, a mennyiben épen a meglevő rendszer meghagyásán alapúl. A számtanra nézve pedig óhajtja: hogy a 7. osztály tanórái ugy legyenek berendezve, miszerint arra a 8. osztálybeliek is járhasanak, s csak így látja a felügyelő bizotmány és a tanári kar, szem előtt tartva autonom iskolai s nevelési ügyeinket, lehetségesnek, egy érettségi vizsgaterv létrehozását, melynek keresztülvitele lehetségessé tegye ifjainknak azt, hogy az ily vizsgákról szóló bizonylatokkal más, illetőleg állami intézetekbe is beléphessenek.

Egyházkerületünk, ragaszkodva a már ez ügyben még a Sárospatakon folyó év július 13. s következő napjain tartott közgyűlése jegyző-

könyve, 85. pontja alatt kifejtett nézeteihez, a tisztelt testvér egyházkerületnek, ezen nézeteinkkel találkozását tudomásul vévén, részéről ujjalag is osztja. A főiskolai felügyelő bizottmány s tanári karnak e tárgyban készített, s szintén ezen kifejtett nézeten alapuló tervét pedig, mint a mely az érintett érettségi vizsgáknak az államkormány követelményeihez képest autonom jogainkkal összeegyeztethetését lehetségessé teszi, elfogadja, azon módosítással: hogy a 8. osztály tantárgyai közé mindazon tantárgyak, melyek az érettségi vizsgaképességre megkivántatnak célszerűen beosztandók lesznek, s az eként beosztott tantárgyak szerint kivánt vizsga leendő a 8. osztályra kötelezett érettségi rendes vizsga, egyházkerületünk a papi pályára készülő ifjakban is megkivánván azon érettséget, mely az egyetemi tanszakok hallgatására szükséges. E fontos ügyet egyházkerületünk a tartandó egyetemes értekezleten tüzetesen tárgyalatni óhajtja.

153. Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyv 47. pontja, mely szerint a testvér egyházkerületektől megküldött jegyzőkönyvekben foglalt némely határozatok tudomás végett kiemeltetnek, illetőleg figyelembe ajánlatnak, jelesen, hogy az ezen jegyzőkönyveknek a lelkészi vizsgákra vonatkozó pontjai, véleményezés végett a tanügyi bizottmánynak kiadatnak; a supplicáció a debreceni főiskola részéről is gyakorlatba vétetni rendeltetik.

Mindezek egyházkerületünk által is tudomásul vétetnek.

154. Ugyanazon jegyzőkönyv 92. pontja alatt, a segélyt kérő folyamodásokra s egyházmegyei ajánlásokra, úgy a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanács által segélyeztetni engedményezett egyházakra nézve ezen egyházkerület által hozott azon határozat közöltetik: hogy a jelen inséges idő miatt, az adakozás s könyöradomány gyűjtése, kevés eredményűnek mutatkozván, e folyamodások félretétetnek, s jobb időkre halasztatnak.

Szintén tudomásul vétetik.

155. A dunántuli helv. hitv. főtiszt. egyházkerület 1862. évi május 19—22. napjain Veszprém, ugyanazon évi október 22—24. napjain Székes-Fehérvár, 1862. november 3—5. napjain Pápán tartott közgyűlése jegyzőkönyvét megküldi.

A megküldött jegyzőkönyveknek tartalma tudomásul vétetvén, azok a Veszprém városában tartott közgyűlés jegyzőkönyvének 49. pontjában a csurgói helv. hitv. egyház érdekében új templom építésére kibocsátott 10 frtos kamat nélküli kölcsön részvények gyülekezeteink pártfogásába ajánlatnak; ugyan annak a gróf Buttler-féle hagyományi ügyben 50. szám alatt hozott határozata a helv. hitv. négy egyházkerület egyetemes gyűlésének alkalmára egyházkerületünk megválasztott képviselőinek figyelmébe ajánlatik, illetőleg utasításul előjegyeztetik.

156. Ugyanazon testvér egyházkerület részéről 1862. november 3—5. napjain Pápa városában tartott közgyűlés jegyzőkönyvének 75. pontjában, a helv. hitv. egyetemes gyűlés tartására nézve egyházkerületünk ohajtásával találkozó nézet

örvendetes tudomásul vétetett.

157. Ugyancsak a dunántuli főtiszt. egyházkerület 1863. június 1—3. napjain Felső-Eőr városában tartott gyűlésének jegyzőkönyvét megküldvén:

Egyházkerületünk irattárába tétetni rendeltetik.

158. Mészáros Endre, bánhorváti h. lelkész, folyamodván azért, hogy miután a

második papi vizsgát folyó évi július havában betegsége miatt le nem tehetette, intézkednék egyházkerületi kormányunk akként, hogy lelkészi pályáján leendő előléphetése tekintetéből második vizsgáját időközben letehesse:

Folyamodó oda utasíttatik, hogy betegségét szuperintendensi hivatalunknál kellőleg igazolja, mely igazolás után kivételesen megengedtetik neki, hogy a kívánt vizsgát jövő Szent-Pál napi iskolai szigorák alkalmával Sárospatakon letehesse, szuperintendensi hivatalunk bizatván meg a vizsgáló küldöttség alakításával s összehívásával.

159. Az abauji egyházmegye jelenti, mikép a nagyszalanci lelkész, még 1857. évben, bizonyos közmunka fejében 17 oszt. é. frt. 51 krban az abaujmegyei tekintetes törvényszék által ítéletileg elmarasztatott, s ez rajta törvényes uton be is hajtatott, miután a lelkészek a közmunka terhe alól felsőbb rendelet következtében felmentvék, venné pártfogásába ez ügyet az egyházkerület, s mint sérelmét orvosolni méltóztassék.

Hitelesen jelentetvén közgyűlésünk színe előtt az, mikép ez ügy már a tekintetes királyi táblához föllebezett, egyházkerületi kormányunk ez ügyben a jelen állásponton semmi sükeres lépést nem tehet, azonkívül, hogy a per figyelemmel való kísérését szuperintendensi hivatalunkra bizza.

160. Egyházkerületünknek két megyéből egyházkerületi közönségünk elébe terjesztett, s tegnapi napon tárgyalt két rendbeli panasz azon indítvány tételére adván alkalmat, miszerint a felebb folyamodás vagy bármi utoni föllebbezés következtében egyházkerületi közönségünk elébe juttatandó minden ügy, csak a kellő alakszerű eljárás megtörténtével, minden arra vonatkozó adat és bizonyítvány hozzácsatolásával, teljesen fölszerelve terjesztessék föl ezen helyre:

ehez mint szabályhoz jövőben esetről esetre leendő alkalmazkodás, egyházkerületünk megyei kormányzékeinek utasításul ezennel megállapittatik.

161. Egyházkerületünk részéről felállíttatni célzott egyházkerületi takarékpénztárnak a miskolci takarékpénztárral egyesítése tárgyában kiküldött tagjaink, a köztük és a miskolci takarékpénztár megbizottjai között létrejött megállapodás eredményét tartalmazó jegyzőkönyvet bemutatják.

A fölterjesztett jegyzőkönyvben az egyesülés tekintetéből fölállított föltételekhez egyházkerületi közönségünk hozzájárulva, a megállapodás végpontjához képest, az egyesülés végrehajtását illetőleg tovább teendőkre nézve, a tek. Szathmáry Király Pál ur elnöklette alatt eddigelé működött bizottmányhoz új tagokul t. Szathmáry Király György, Bakos Antal, Kun Dániel, Horváth Antal urak kineveztetvén, már előbbi küldötteinkkel együtt azon utasítás mellett küldetnek ki teljhatalommal, miszerint azon 100 darab részvény értékének befizetésére kitűzött határidő, melylyel egyházkerületünknek a miskolci takarékpénztár alaptókéjéhez járulása, a küldöttségi munkálatban kölcsönösen elfogadtatott, a küldöttségi jegyzőkönyvben foglalt 5 éven felüli tartamra terjesztessék ki, s általában az egyesülésből egyházkerületünkre minél több előnyt igyekezzenek kieszközölni. Ez ügybeni eljárásukat egyházkerületünk különben előlegesen is megerősítvén. Egyébiránt az egyesülésre megkívántató tőkének előállítása fölötti rendelkezést egyházkerületünk magának föltartván, e részbeni öntájékozhataása tekintetiből, terv előterjesztésével számvevőszékünket bizza meg.

162. Olvastatott a putnoki egyház folyamodványa, melyben csekély fizetéssel

díjazott iskolatanítóságának állandósítását, egyszersmind az állandósíttatni célzott tanítóságot illető, s némelyekben a régitől eltérő díjlevele megerősítését kéri. Szinte olvastatott e tárgyban a gömöri egyházmegye pártoló felterjesztése, melyben a putnoki egyház jogos kérelmének megadását nemcsak azért ajánlja, mivel e kérelem az egész egyház akaratának kifolyása, hanem különösen azért, mivel a tanítói fizetés csekély volta miatt e hivatal betöltésére eddigelé alkalmas egyént a főiskolából ritkán kapott, s így az iskola évről évre hanyatlik, a célba vett állandósítás esetére ez állomás azonban némileg javítva is levén, a még csekélyebb jövedelmű, de jeles képzettségű állandó tanítókra nézve előléptetési állomás leendvén, az iskola szellemi állása is okvetlen emelkedni fog. E mellett új iskolaház építésére kötelezvéen magát állandósítás esetére, az egyház ez által anyagi előmenetelt is teend: azon okoknál fogva a putnoki egyház kérelmét, az egyházmegye is hathatósan ajánlja.

Figyelembe vétetvén azon okok, melyek a putnoki egyházat tanítói állomásának állandósítására ösztönözték, méltányoltatván egyszersmind a nevelés szent ügyében kifejtett azon buzgalma, miszerint alkalmas iskolaház építésében fáradozik, kérelme az egyházmegye által megszabott feltételek teljesítése mellett megadatik. A mennyiben azon régi díjlevele módosítást szenvedett, annak hiteles párja egyházkerületi levéltárunk részére beadatni határozatott.

163. Török József berzéki lelkész, élénk színekkel rajzolván a rendkívüli mostoha idő által rá s családjára nehezedett szegénységet s aggodalmas helyzetet, előadván különösen azt, hogy jelen évben semmi termése nem levén, s a hivektől befolyandó fizetésének behajtását sem reményelhetvén, földjei vetetlenül fognak maradni, s így a nyomasztó jövőnek kétszerezett aggálylyal kénytelen elébe nézni, esedezik azért egyházkerületi kormányunknál, hogy részére valamely segélyt eszközölni méltóztassék.

Folyamodó lelkész aggasztó helyzete alkalmat szolgáltatván egyházkerületi kormányunknak, megfontolni komolyan azt, hogy egyházkerületünk inségsujtotta vidékein több ily nyomasztó helyzetben levő lelkészeink s egyházközségeink vannak, melyek szuperintendensi hivatalunknál segély után már zörgettek is: komoly tanácskozás tárgyává tette, hogy miként lehetne az ily inségsujtotta lelkészeket segíteni? miután más mód és eszköz hatalmunkban rendelkezésünkre nem áll az ilyeneken segíteni, mint a könyöradományok gyűjtése, egyházkerületi kormányunk ezennel elhatározza, hogy a kedvezőbb helyzetben levő s a pusztító aszálytól megkímélt egyházmegyék, s egyházkerületünknek egyes vidékei hathatósan szólitassanak fel az esperes urak által arra, hogy nyomorban sínló testvéreink számára gyűjtsenek minél nagyobb mérvben könyöradományokat készpénzben s bárminémű élelemcikkekben, nemkülönben szállítsák fel azon egyházakat s helységeket, hol már eddigelé takarékmagtárak léteznek, miszerint siessenek magtáraikat kölcsönadásra és segélyre megnyitni azok előtt, kiket a mostoha időjárás sujtó kezei családjikkal együtt inséges helyzetbe taszítottak.

Hogy pedig a könyöradományok gyűjtése s kioszthatása mielőbb s menél célszerűbben eszközölthessék, s nyilván legyen az, kik legyenek valóban segélyre jogosítottak? mely helyekre legyenek a könyöradományok szállítandók? esperes urak hívják fel inségsujtotta lelkésztársaikat körlevelükben arra, miszerint jelentkezzenek az iránt, kiknek van szükségük, s kik óhajtnak résztvenni az ekképeni segélyeztetésben, a jelentkezők neveiket adják be a szuperintendensi hivatalnak, jelentsék egyszersmind az összegyűlendett adomány mennyiségét is; szuperintendensi hivatalunk fogja

annakutána a felmerülendő körülmények szerint kijelelni azon központi helyeket, hová a könyöradományok elszállítandók, egyszersmind a módokat s föltételeket, melyek szerint azok kiosztandók lesznek, remélve, hogy lelkészeink nagy része a segílyt kölcsönkép fogadja el, s visszafizetéskor egyházkerületi közpénztárunk alapjául fog az szolgálhatni. Végtére tegyenek lépést, hogy a már eddig egyik, vagy másik helyen a megyei közigazgatás utján gyűjtött adományokban inségsujtotta lelkészeinek s iskolatanítóink is részesíttessenek.

164. Abauj megye alispáni hivatala, a törvénytelen együttélési viszonyok lehető korlátozása tekintetéből, a címzett megye szolgabirájának adott rendelet másolatát főtiszt. szuperintendens urnak megküldvén:

Tudomás s figyelemben tartás végetti körözés eszközlése tekintetéből, Abaujmegyénk esperesi hivatalának kiadatni rendeltetett.

Ezzel kapcsolatban

165. Felolvastott az abauji egyházmegyének a törvénytelen együttélésekre vonatkozólag folyó évi augusztus 25-én 23. szám alatt hozott határozata, melynek folytán az ez oldalról fölmerülő botrányok megszüntetése tárgyában felső helyről intézkedést kieszaköltetni kér.

Ennek szüksége az egyházkerületünk részéről már annakelőtte tett lépés folytán megszünt ugyan azonban az érintett visszaélések szemmel tartását s lehető akadályozását az egyházak tanácsainak komoly figyelmébe ajánlja.

166. A felsözempléni egyházmegye a lelkész s oktató birtokában lévő földek után járuló adó fizetése alól az érintett egyházi személyek fölmentése tárgyában egyházkerületünket nyomos intézkedés télelére hívja föl.

Mind az intézkedést kérő, mind az egyházkerületünk kebelében levő többi egyházmegyét, az adó tekintetéből már hozott előbbi határozatra utalván egyházkerületi közönségünk, midőn egy, a lelkészek s iskolatanítók anyagi érdekének megfelelő állandó s egységes határozet hozatalát, a legközelebb összeülendő convent tanácskozásainak egyik tárgyául egyházkerületünk megválasztott képviselőinek utasításul ezennel előszabja, egyszersmind a fentebb érintett egyházi személyek anyagi helyzetére ez oldalról naponként sulyosbuló bajnak bár csak ideiglenes orvoslása tekintetéből is a viszkeresetet azon egyházi község ellenében, mely helyett azt kifizetni kénytelenek valának, a maga utján érvényesíthetni, a nevezett egyházi személyeknek fennhagyja.

167. A sárospataki főiskolai tanári kar betérjeszti a felügyelő bizottmány által, a jelen évi aratási sárospataki egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyve 118-ik pontja alatti határozata következtében lett megbízatása folytán, az iskolai kézi könyvek előállítására nézve, az egytetemes tanügyi bizottmány s illetőleg az unio mi értelemben fönmaradhatása felőli véleményét. Mely szerint véleményeztetik: hogy az unio, mely a négy testvér egyházkerületek közt 1858-ban jött létre a népiskolai ügyekre nézve, s mely közelebb hozta egymáshoz az egyházkerületeket, közös figyelmet keltett a népiskolai ügyek iránt, továbbra is fönállandó lenne ugyan, de azon intézkedésekre nézve, melyeket az egyházkerületek kisebb körben gyorsabban mozoghatván, könnyebben elvégezhetnek, szükségesnek bizonyult be a decentralizáció. Ilyen lenne a kézikönyvek kiállítása, mit az egyházkerületek fognának magukra nézve legsükeresebben eszközölhetni, a munkás erőket saját keblökben fölkeresni, azokat tevékenységre buzdítani, s a könyveket saját szükségöknek

megfelelőleg kezelni. E mellett megmaradna és fennállna továbbra is az egyesülés: 1. a közös tantervben, 2. a taneszközök, mint térképek, ábrák közös erővel leendő kiállításában. 3. abban: hogy a négy egyházkerület bizottmánya minden harmadik évben, vagy két egyházkerület kivánságára előbb is, közös összejövetelt tart. Ezen összejövetelekre a népiskolai ügyek állása, mind a négy egyházkerületből, részletes kimutatásban hivatalosan fölterjesztetik. Az előmenetel, vagy netaláni hátramaradás okai megvizsgálatnak, s azok elhárításának eszközei felől az értekezlet közösen tanácskozik, s a hol szükséges, az egyházkerületek jóváhagyását előre kikérve közös erővel intézkedik. Végre, figyelemmel kísérne az egyetemes tanügyi bizottmány minden a népnevelés terén s irodalmában történő jelenséget s az időközben megjelenendő munkák közül a legjelesebbeket tiszteletdíjban részeltetné, s ez által mozdítaná elő e téren az irodalmi munkásságot. S csak ez által, s ily értelemben véli a felügyelő bizottmány s tanári kar üdvös működésben főállhatni az egyetemes tanügyi bizottmányban az uniót.

Egyházkerületünk a felügyelő bizottmány s illetőleg a főiskolai tanári kar ez ügyben nyilvánított nézetei s véleményében teljesen osztozván, azokat magái gyanánt fogadja. S ez ügyet, mint iskolai ügyeinkben, úgy szellemi mint anyagi tekintetben kiváló figyelmet érdemlő tárgyat szintén az egyetemes értekezletre fölterjesztetni kívánja.

168. Pásztor Dániel miskolci igazgató tanár ur folyó évi július 13-ik s több napjain Sárospatakon tartott közgyűlésünkön bölcsészeti tanáru megválasztatván, elnöki hivatalunkhoz küldött érzékeny levelében hálás tisztelettel megköszöni e kitüntetést, s mély sajnálattal kijelenti, hogy azt elháríthatlan körülményeknél fogva el nem fogadhatja: egyébiránt igéri, hogy valamint eddig úgy ezután is hálás fia kíván lenni a főiskolának, s annak javára munkálni soha meg nem szünik.

A tisztelt tanár ur lemondása sajnálattal vétetik tudomásul.

169. Ennek következtében a bölcsészeti tanszék betöltésére nézve újabb választás szükségére forogván fel, főgondnok ur ő nagyméltósága felhívta a jelenlevőket, ha ohajtják-e e fontos tanári állomást rögtön betölteni?

S érezvén egyházkerületi közönségünk az ügy fontosságát, nehogy rögtönzött választás által veszélyezve legyen e tanszék betöltése, elnökeinkre bízott, hogy a conventre menő képviselőinkkel széttekintve a tudomány szakavatott férfiai közt, jövő gyűlésünkre ajánljanak oly alkalmas egyént, ki felől bizonyos, hogy ez állomást, ha a közbizalom felhívja, el is fogadandja. Egyébiránt a bölcsészeti tanszékhez kötött tanoknak a betöltésig leendő előadása Erdélyi János urnak tétetik oly formán köteletségévé, hogy addig az irodalom tanítása alól felmentetik.

170. Olvastatott a magyar királyi Helytartótanács 1863. július 27-én kelt szuperintendensi hivatalunkhoz intézett leirata s az ehhez másolatban mellékelt 1863. év március 22-én 9555. szám alatt kelt helytartósági rendelet. Mely leirat szerint fölhivatik szuperintendensi hivatalunk, hogy a hatósága alá tartozó egyházi személyek által tett, s az ezen leirathoz mellékelt másolat, 1-ső 3-ik és 4-ik pontjában tüzetesen megjelölt jótékony célu világi alapítványokról és hagyományokról, a 2-ik és 5-ik pontoknak is figyelemben tartása mellett ezen királyi főkormányzékot esetről esetre értesíteni sziveskedjék. Az érintett helytartótanácsi rendelet földézett pontjai következők: 1) Ezentúl minden új s világi osztályzatú jótékony alapítványokról, valamint minden olyas hagyományokról is, melyek valamely jótékony s világi kezelésű alapítvány vagy intézet tökegyonának szaporítására tétetnek, az illető végrendelet ajándékozási vagy egyéb az alapítvány vagy hagyomány jogalapját képező okirat hiteles másolatának fölterjesztése mellett, esetről esetre és pedig tekintet nélkül az alapítványi vagy hagyományi

özveg mennyiségére, azonnal felelőség alatt, ezen királyi Helytartótanácsához jelentés teendő leszen. 2) E jelentésnek azon esetben sem szabad elmaradnia, ha az alapítványok vagy hagyományok felől az illető köz- vagy magán intézetek már közvetlen a bíróság vagy a végrendelet végrehajtója által értesítettek, álljanak bár azok ezen királyi főkormányzók közvetlen felügyelete alatt vagy nem. 3) Hogy a midőn valamely világi jótékony célu alapítvány vagy intézet általános örökössé tétetik: a bejelentés a végrendelet végrehajtásának miben létére is kiterjesztendő. 4) Ezen intézkedés alá nem esnek azon hagyományok, melyek világos szavakkal azonnali kiosztásra vagy beruházásra és folyó költségek fedezésére, valamint azon alapítványok és hagyományok sem, melyek tisztán családi érdekből tétettek, oly eseteket kivéve, midőn illetén alapítványok és hagyományok az alapító vagy hagyományozó által világosan hatósági felügyelet alá helyezettetni kívántatnak. 5) Táblás kimutatások vagy a legutóbb kiadott minta szerint kérdések és feleletek alakjában szerkesztett jelentések előterjesztése megszüntetik, miután a végrendeletek s egyéb okmányoknak felküldetni rendelt hiteles másolataiból az alapítványok és hagyományok ismeretéhez szükséges lényeges adatok rendesen fölismerhetők, az azokban hiányzóknak pótlása a közönségnek belátásától elvárattván.

Köztudomásul vétetik.

171. A magyar kir. Helytartótanács 61786. sz. alatt kelt azon reu delele, mely szerint szuperintendensi hivatalunk föl hivatik, hogy az országban jelenben is duló marhavész meggátolhatása tekintetiből minden befolyásával odahatni sziveskednék, hogy a lelkészek a közigazgatási hatóságoknak ez ügyben tett intézkedései célos voltáról a népet kel lően fölvilágosítani igyekezzenek.

Már több ízben körözve levén, ujjolag tudomásul vétetik.

172. Az alsóborsodi egyházmegye folyó 1863. év szeptember 2 án Ónodban tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből tisztelettel fölterjeszti, hogy a magyar-csáthi, tiszatarjáni, ároktói és szederkényi egyházak azon kérelmét, hogy a kebelökben működő, s változó oktatói állomásokon lévő tanítókat, egy részéről szorgalmuk méltanylatául, más részről a mostani inség okozta fizetési tehetetlenség miatt engedtetnék meg még egy-egy évig kebelökben megmaraszthatni, az előadott fontos okoknál fogva teljesítendőnek ítélte, s ez ítéletére a főtiszt. egyházkerület jóváhagyását is kéri.

A nevezett egyházak kérelmére hozott ítélete az egyházmegyének az említett fontos okoknál fogva egyházkerületünk részéről is jóváhagyatik.

173. Ugyanazon egyházmegye szintén azon közgyűléséből fölterjeszti, miszerint a nagy-mihályi egyház kéri, hogy a mennyiben a mult évben tűz által meggárosodott s e miatt többféle építkezési költségek nehezettek reá, mentetnék fel két éven át az idegen egyházak hirdetése alól, hogy az ekként begyűlni szokott segedelmet is fordíthassa sa-át egyháza költségei fedezésére.

A könyöradományozások utja elzárását nem látván egyházkerületi kormányunk a keresztyéni jótékony szeretet törvényével összeegyeztetethetőnek, folyamodó egyház kérelme nem teljesíttethetik.

174. Az alsözempléni egyházmegye folyó év szeptember 8. s 9-ik napjain Sáros-patakon tartott közgyűléséből tisztelettel tudatja, hogy az egyházkerületi közpénztárak számadásainál Szekeres János lúci lelkész és egyházmegyei ülnök által kívánja magát képviseltetni.

Tudomásul vétetik.

175. Ugyanazon egyházmegye azon közgyűléséből fölterjeszti: hogy a tolcsvai egyház templomát, paplakát, iskoláját ujjból építtetni szándékozván, részére a közhirdetés

utján történni szokott segélyzést Magyar- és Erdélyországban, továbbá az egyházkerületi pénztárból 2000 o. frt. kölcsön megnyerhetésének kieszközlését kéri.

Folyamodó egyház a közhirdetés végett ajánlatni fog, a kért 2000 frt. kölcsön azonban a nyomasztó idők miatt jelenben sok oldalról igénybe vett közpénztár állásánál fogva ezuttal meg nem ajánltathatik.

176. Az abauji egyházmegye 1863. augusztus 25. 26-ik napjain Szántón tartott közgyűléséből fölterjeszti, hogy az egyházmegyei hivatalnokok elébe szabott elavult, s a korszellemétől elütő esküformák helyett, más újabbakat s korszerűbbeket kívánna alkalmaztatni.

E figyelmet érdemlő tárgy, mint ilyen, szintén a legközelebb tartandó egyetemes értekezlet tanácskozása tárgyai közé soroztatni ajánltatik.

177. Ugyanazon egyházmegye azon gyűléséből fölterjeszti, hogy a kebelében lévő miglészi leányegyház, az anyaegyháztól távolsága miatt, iskolát szándékozván építtetni, a mennyiben ezt saját erejéből egészben eszközölni nem képes, az egyházkerületi pénztárból adandó 200 o. é. frt. kölcsönért esedezik. Továbbá fölterjeszti azt is, miszerint ezen kisdud leányegyház, az iskolai nevelés ügyétől teljesen áthatva s lelkesítette egy iskolatanítónak kebelében alkalmazhatása tekintetiből, a különben igen kevés számú egyháztagok tetemes áldozatával, egy tanítói díjlevelet állított ki, melyben a tanító tisztességes kiélhetése kellően biztosítva van, mely díjlevél a főtiszt. egyházkerület jóváhagyása és a levéltárba betétel végett benyújtatik.

A kisdud leányegyház minden áldozatkésztséget tanúsított buzgó törekvése egyházkerületünk által teljes méltánnyalattal fogadtatván, kölcsön iránti kérelme ajánlólag a pénzügyi bizottmányhoz utasítatik, a hiteles példányban bemutatott tanítói díjlevél pedig megerősítettén, az egyházkerületi levéltárba betéttetni határozatlik.

178. Tóth Pápai Soma Sárospatakon végzett jogász, azon főiskolánkra káros hatású felsőbb rendeletre híván fel egyházkerületi kormányunk figyelmét, mely folyó év május havában adatott ki a jogakadémiák szabályozására nézve, s mely felsőbb rendelet a végzett jogászoktól, mielőtt ügyvédi vizsgára bocsáttatnának, államvizsgát követel, panasolván egyszersmind, hogy e felsőbb rendelet folytán folyamodó is, folyamodványára kelt királyi személynőki hátirat által államvizsgára utasított, kéri azért egyházkerületi kormányunk hathatós pártfogását.

Ennek folytán felolvastatott a főiskolai jogakadémiai tanári karnak azon felterjesztése, melyben előadatik, miszerint akadémiánkban a jogtudósnak s államférfinak szükséges minden tanok terjedelmesen és kimerítőleg taníttatván, mindez magasabb helyen figyelembe nem vétetik, hanem ifjaink, mielőtt ügyvédi vizsgát tehetnének, államvizsga tételére utasíttatnak, mely körülmény károsan hat jogakadémiánk ügyére.

Mielőtt ezen ügyben véglegesen határoznánk, ez úgy mint iskoláink ellen irányzott sérelmes lépés a legközelebbi convent elébe terjesztetik, utasításul adván egyházkerületünk a conventre menő képviselőinknek, hogy igyekezzenek e tárgyban valamely közösen megállapítandó végzést eszközölni. Egyébiránt folyamodó Tóth-Pápai Soma ur folyamodvénya csatolmányaiival együtt világi elnökünknek kézbesítendő.

179. Olvastatott Fáy Eszter, özvegy Otrókocsy Józsefnő folyamodvénya, mely szerint az abauji egyházmegye folyó évi augusztus 25. 26. napjain Szántón tartott közgyűlése azon határozatát, hogy ő a cécei lelkész és tanító részére onnani eltávózása után is díjt fizetni köteleztetik, semmisítené meg, s e fizetés terhe alól őt jövőre is oldozná fel.

Melynek folytán a nevezett egyházmegyének hivatolt határozata is felolvasatott, mely szerint nevezett asszonyság, bár cécei birtokát részint eladta, részint távoli örökösei közt kiosztotta, mindazáltal a multra nézve, miután az már polgári törvény útján is eként ítéltetett meg, az érintett dijhátrálékokat fizetni köteleztetik.

Az egyházmegye ítélete nevezett asszonyság köteleztetését illetőleg teljesen helybehagyatván, a bíróság már különben is megítélt papi és tanítói díjak a multra nézve címzett asszonyság által lefizetendők, jövőre azonban, saját kérelme folytán, e teher viselésére erővel nem köteleztetik.

180. Kerészi István főiskolai gimnáziumi tanár azon kérelme terjesztetvén elő, hogy miután ő a gimnáziumi III. osztály osztályvezérévé tétetett, hol 145 tanuló mind erkölcsi, mind tudományos képezetéseért lett felelős, a francia nyelv tanítását a legjobb akarat mellett sem végezhetvén, ennek tanítása alól mentessék fel.

E kérelem méltányosnak találtatván, megadatott.

181. Az alsó-zempléni egyházmegyében bekebelezett bodrog-kereszturi egyház jelenti, mikép részint az egyházközséget, részint a lelkészt illető 30 hold földbirtokát, mely mind termékenysége, mind helyiségére nézve a legalkalmasabb helyen hasított ki a tagosítás alkalmával, s melyet két évig háborítlanul birt is, Füleky György zempléni megyei első alispán ur egy holddal ugyan nagyobb terjedelmű, de távolabb fekvő s rosszabb minőségű földjeért kérvén cserébe, mely csere azonban nem sikerülvén, az említett földeket 1862. december 15. napján Bodrog-Keresztur határában működni megjelent földhitelesítő bíróság önhatalmulag, csere gyanánt Füleky György ur tulajdonául ítéletileg kimondotta, miután ezen jog- s érdekelles tény ellenében, a panaszkozó egyháznak az alsó-zempléni egyházmegyei kormányshéknél tett lépései a becsatolt //: alatti jegyzőkönyvi kivonat tartalma szerint kívánt eredményt nemcsak nem gyümölcsozének, de sőt az egyházmegyei e tárgyban hozott határozat a földhitelesítő bíróság ítéletét támogatja, folyamodó egyház törvényesen őt illető birtoka visszaszerezhetése végett egyházkerületünk hathatós pártfogását kéri.

Annak előrebocsátásával, miszerint az egyházi községek vagy hivatalnokainak birtokában vagy használatában létező ingatlanokra nézve bár mi szín alatt történő változás, csere vagy elidegenítés egyházkerületi jóváhagyás nélkül semmi esetben sem nyerhet fogamatot, már csak ezen szempontból is, az alsó-zempléni egyházmegyének a bodrog-kereszturi egyház érdekével s javával ellenkező 1863. szeptember 8. s 9. napjain tartott gyűlésében hozott határozata semmisnek levén tekintendő, végzésileg is ezennel olyannak nyilvánittatik. Egyébiránt a panaszt tartalmazó beadványból a bodrog-kereszturi egyházra nézve létkérdésül feltűnő ügynek lehetőleg gyors és alapos, a panaszló egyház érdekének megfelelő elintézését egyházkerületünk lélekismeretes kötelességei közé számítván, a panasz miibenlétének, az arra vonatkozólag lehető minden adatok megnevezésével s egybevetésével leendő megvizsgálása, s annak folytán a folyamodvány tartalma szerint a panaszló egyháztól elvett s Füleky György urnak állítólag cserében átadott földek visszaszerzését eszközölő lépések mielőbbi megtétele végett tek. Szathmáry Király Pál felsőborsodi segédgondnok, nagytiszt. Édes Albert, tek. Kun Dániel urak, tapasztalt lélekismeretes buzgalmukba s erélyükbe helyzett bizalommal ezennel kiküldetnek, eljárásuk eredményéről a jelentés bevéartván, egyszersmind lépéseiknek mind gyorsítása, mind sikeresítése tekintetiből alsó-zempléni esperes Hegedüs László ur oda utasittatván, hogy a fenforgó ügyre vonatkozólag kezei között létező minden iratot t. Szathmáry Király Pál urnak mint küldöttségi elnöknek hala-

dék nélkül küldjön meg. Jelen határozat a panaszló egyház főgondnoka Kecskeméthy Zsigmond uralis, az e részben főtiszt. szuperintendens urhoz intézett kérelme folytán, közölni rendeltetvén.

182. Olvastatott a főiskolai felügyelő bizottmánynak az akadémiai tankönyvek díjazása iránt beadott javaslata, melyben elsorolvák azon feltételek, melyek mellett az akadémiai tankönyvek nyomatása s díjazása lehetségessé válik; nevezetesen előadatik

1. Az írói tulajdont illetőleg, hogy minden ilyenmű szakkönyv, bár többször adatnék is ki, a főtisztelteü egyházkerület tulajdona marad.

2. A jutalmazás minden ívtől 20 osztrák frt. lenne.

3. Ha több kiadást ér a munka, a correctura díja ivenként 2 o. é. frt.

4. A jutalmazási összeg fele a könyv megjelenésekor, más fele egy év mulva fizettetnék ki.

5. A munka kiállítási s javítási gondja irodalmi tekintetben a szerzót terheli, az anyagi kiállítás terhe az egyházkerületé.

6. A jutalmazás a szokott 30,000 betű után számítandó az akadémiai könyveknél is.

7. Hogy pedig a tankönyv a tantervben kiszabott órák számának megfelelően, e végett egy bizottmány lenne kinevezendő, mely annak terjedelmét megvizsgálná.

Ezen javaslatot az egyetemes művelt s az egyes tanszakok magasabb kifejtését eszközölő akadémiai könyvek minél nagyobb mérvbeni terjesztése végett örömet elfogadná egyházkerületünk, ha ennek keresztülvitelére kellő pénzerővel rendelkezhetnék: de miután főiskolai pénztárunknak minden jövedelme annyira igénybe van már véve, hogy erre több terhet róvnunk teljes lehetetlen, nyomdai pénztárunk pedig az akadémiai terjedelmes tankönyvek nyomását s díjazását semmiképen meg nem bírná, sőt féltő, hogy a népiskolai és gimnázialis tankönyvek kiadására szükséges alapot is felemésztené, e javaslatot oda módosítja, hogy az akadémiai tankönyvek kinyomatásáról egyházkerületünk időnként a körülményekhez képest fog gondoskodni, a kinyomatási költséget maga viselvén, a mennyiben azonban már a kiadási költség magában tetemes áldozatot vesz igénybe, de bizonyos tekintetben az írókat is jutalmazni kívánja: akként rendelkezik e tárgyban, hogy a kinyomott példányok után időnként bejövendő összeg két harmada a nyomtatási költségek némi megtérítésére, egy harmada pedig az író fáradságának jutalmazására fordíttassék, egyházkerületi kormányunk fogván időről időre a felől határozni, hogy a kiadandó tankönyv mint az iskola sajátja hány példányban nyomtattassék ki, s mi áron adattassék.

183. Kolos Dániel, a gyakorlati papi tudományok tanára, a Sárospatakon mult 1862-ben kiadott *Katechetikáját*, mint a mely tudomány a papi vizsgák kötelezett tudományai közé föl van véve, tisztelettel följajánlván, nevezett munkának a papi második szigorákon szakkönyvül leendő elfogadtatását kéri.

A mennyiben e tudományra eddigelé, vezérkönyv kijelölve ugy sincs, ezen följajánlott mű ily vezér kézi könyvül elfogadtatván, köztudomásra juttatni határoztatik.

184. A főiskolai felügyelő bizottmány Antalfi János tanár urnak a főiskolai uszoda ez évbenei bevételéről szóló kimutatásának tárgyalása, s Billich Sándor gimnasztikai és uszodai tanító miképeni díjaztatását tárgyzó véleményes jelentése folytán nevezett Billich Sándor urat, ki a két intézet vezetésére kitünő ügyességgel bír, s e mellett a zongorászat-

ban is képes magán órákat adni, tekintetbe vévén minden körülményt, ez állomáson továbbra is megmarasztandónak, s évi fizetését 300 frt. átalányban megalapítandónak véleményezi.

A felügyelő bizottmány véleménye jóvá hagyatik, s Billich Sándor úr mint gimnasztika és uszoda tanító 300 frt. évi fizetés mellett továbbra is megmarasztatik, kijelentetvén, hogy ezen fizetési átalány fedezésére az uszodai jövedelem, a gimnasztikai tanítói díj, s a tápintézetbe részére már megajánlott élelmezési díj szolgálанд.

185. Antalfi János tanár úr jelentvén: hogy az 1858. évben, a tályai közgyűlés jegyzőkönyve, 33. szám alatti végzésének értelmében, a sárospataki főiskolai uszodának felépíthetésére 11 egyházmegye egyházaiba eladás végett részvényjegyeket küldött ki, ezek árát egyházlátogatási uton kéri beszedetni.

Az esperesi hivatalok ezen részvények ára beszédésének eszközzésére fölhipatnak. Ehez képest a jegyzékek az esperességekhez a jegyzői hivatal által szétküldendők, s a mennyiben a megtartott részvények megvettek gyanánt tekintetnek, ezeknek ára, habár részletenként is, az illetőkről egyházlátogatási vagy bár mi uton bevétetni rendeltetik.

186. A sárospataki főiskolai szék jegyzője a jelen évi sárospataki aratási közgyűlés jegyzőkönyve 135. szám alatti határozat folytán jelenti, hogy a főiskola levéltárában özvegy Gyulay Sámuelné született Fodor Erzsébet által kért, s néhai férje által tett végrendeletre vonatkozó semminemű határozatok vagy bármely okmányok nem találtatván, ki sem adathattak.

Tudomásul vétetik.

187. T. Komáromy József úr, mint sárospataki főiskolánk algondnoka, a fölvételi vizsgákat a magánvizsgákra szabott díj fizetése alól fölmentetni kérvén.

Az eddig e részben fennállott gyakorlathoz képest határozatilag kijelentetik, hogy a magánvizsgákra szabott díj a fölvételi, vagy is a főiskola állandó tagjaivá válанд növendékek által leteendő vizsgákra semmi szín alatt ki nem terjesztethetik; a magánvizsgákra szabott díjak mennyiségét illetőleg, minden lehető visszaélés eltávolítása tekintetéből szabályul mondatván ki, mi szerint az egész évi magánvizsgáknál az akadémiában ugyan 60, félévi magánvizsgáknál ugyanott 30, a gimnáziumban pedig egész évi magánvizsgánál 30, fél évinél ugyanott 15 frtot semmi esetben sem haladhat meg.

188. Felolvastatott Antalfi János sárospataki tanár úrnak a főiskolai tápintézte jótékonyságának minél többekre leendő kiterjesztéséről s közétkezés alapításáról, a f. évi sárospataki egyházkerületi közgyűlés 124. sz. a. kelt határozata folytán beadott véleménye.

Annak azon ága, miszerint jelen évben a jobb módú ifjak közül sokan nem tarthatván inast, e miatt a valóban szegény s inasi hely nélkül levő tanulók száma nagyon megsaporodott, kiknek legkitünőbbjei akképen lehetnének megtartandók az iskola falai között, ha részükre a nagyobb és érettebb tápintézeti ifjak szüreti szünidő alatt Szabolcs, Szathmár és Bereg megyék azon egyházaiban, melyek ifjainkat ünnepi jótéteményekben részesítik, azoknak táplálási segélyzésükre fordítandó élelmi szert gyűjténének, elfogadtatott.

A közétkezés alapítását illetőleg, ennek nagyobb mérvbeni kivitelét, a véleményben kifejtett okoknál fogva, a kedvezőbb viszonyoknak remény-

lett bekövetkeztéig, ez úttal elhalasztani kénytelen ugyan egyházkerületünk; ezen intézet jótékonyága iránti meggyőződéséből azonban jelentést tevő tanár urat mintegy 20 ifjúra nézve a tervezett intézet fogamatba vételével megbizsa, úgy azonban, hogy az pénztárunk lehető kimelésével történjék.

189. A főiskolai felügyelő bizottmány folyó évi július hóban Sárospatakon tartott egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 132. pontjára vonatkozólag, Lácza Szabó Károly ur, sárospataki kovamalomkő-gyára irányában azt nyilvánítja, miszerint Lácza Szabó Károly ur Sárospatak városával, mint malomkőbányatulajdonossal, egyezkedés téréen állván, miután minden valószínűséggel föltehető, hogy ezen egyesség sikerülte esetére főiskolánk érdekei is kedvező kiegyenlítést nyerendonek, célszerű lenne ezen egyezkedés kimenetelét bevárni.

Ezzel kapcsolatban felolvastatott Szakácsi Dániel ügyvéd urnak főiskolánk említett érdekében beadott véleményes jelentése.

A minden tekintetben kimerítő s méltányló elismeréssel fogadott jelentésben s a felügyelő bizottmány által folyó évi szeptember 15-én tartott üléséből jegyzőkönyvileg kifejtett nézeteknek egybevetésével nem tartózkodik egyházkerületünk kijelenteni, miszerint azt, hogy a kérdésben forgó ügynek főiskolánk e részbeni igényeit teljesen kielégítő elintézése barátságosan s peren kívül eszközöltetnék, legszívesebben ohajtja; ezen nézet kifejezése mellett Szakácsi Dániel ügyvéd urat, eddig tapasztalt belátása s erélyébe helyezett bizalmának kifejezése mellett egyházkerületi közönségünk oda utasítja, hogy gondosan megvizsgálván, a felügyelő bizottmánynyal egyetértve, vajjon a Sárospatak városa s Lácza Szabó Károly ur között munkában levő egyezkedés van-e s minő hatással főiskolánk Lácza Szabó Károly ur ellen folyamatba tett pörére, minő előnyt lehet abból főiskolánk érdekére, főleg régi malomkő-bányájára nézve várni? mindezt okadatolva kimerítő jelentését egyházkerületünk elnökségéhez mielőbb nyujtsa be, annak beérkeztével fogván a felügyelő bizottmány részéről a per felfüggesztése iránt kifejezett vélemény el- vagy el nem fogadása felett határozat hozatni.

190. Kolos Dániel főiskolai igazgató tanár jelenti, hogy a magyar királyi Helytartótanács által a hadkötelesek vagy már szolgáló katonák részére kiállítandó családi értesítőkhöz, továbbá katonai fölmentések, elbocsátások vagy nősülési engedélyek iránti kérvények felszereléséhez a felek részére kézbesítendő kivonatoknak egyházkerületünkhöz is megküldött mintája, a sárospataki jelen évi aratási egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyve 105. szám alatti határozata szerint kellő számú példányokban kinyomatni rendeltetvén, az 10,000 példányban kinyomatva a főtiszteletű egyházkerületnek rendelkezésére áll s 5000 példány belőle a főiskolai igazgató ur által ide el is szállított.

Tudomásul vétetik s e kivonatok mintái egy-egy példányának ára 1 o. é. krban állapítottván meg, kellő számban az esperességeknek kiosztatni határoztatnak.

191. Egyházkerületi ügyész Horváth Antal urnak, az elővitele alatt álló többrendbeli még függő ügyek mibenlétéről beadott jelentése felolvastatván:

A Molnár József s nője tömege elleni csőd,

Néhai Fáy Ferenc ur s nője,

Donga János s nője,

Tokay Nagy Imre s nője.

Bernáth Klára, Bárczay Ferencné asszony,

Zsóry örökösök,

Néhai Herke Lajos ur,

Néhai Dániel Pólixena Ragályi Ábrahámné asszony,

Tornallyay Károlyné asszony Lossonczy Judit tartozásai,

Gróf Buttler ő méltósága hagyománya tárgyában, végre

Hegymegy József ur tartozásában tett lépései tudomásul vétettek, mindezen ügyeknek továbbá is figyelemben tartása, s valahára egyházkerületünk érdekének megfelelő eredményhez juttatása ez uttal is kötelességévé tétetvén.

Ugyanazon jelentésből kitűnőleg, a Tomka László ur örökösei ellen a tek. királyi ítélő táblán fölebbezés alatt levő per mielőbbi eldöntésének szorgalmazása iránt pedig egyházi ügyeink iránti részvételbe helyezett bizalommal tornai egyházmegyei tanácsbíró tek. Zsarnay Imre ur kéretvén föl.

192. Főtisztelendő szuperintendens ur abauj-megyei felső-dobszai községben felállíttatni tervezett részint helv. hitv. egyházi, részint politikai községi magtárt illetőleg, a folyó évi sárospataki egyházkerületi gyűlés 125. száma alatt kelt határozatához képest tett intézkedéséről jelentést tevén:

Tudomásul vétetett.

193. Főiskolai pénztárnok Kun Dániel ur, főiskolánk birtokában levő szabolcs-megyei ugynevezett Mosolygó vagy Perket pusztai részjóságnak jelenleg egymástól különböző s távol helyiségeken fekvő részleteit célszerűleg egyesítendő összesítés tekintetiből, egy a jelenlegi birtokos Oroson lakó Kállay Tihamérné asszonynyal létrehozni reményelt csere iránt hívja fel egyházkerületünk figyelmét.

A kilátásba helyezett cserének főiskolánk érdekeinek megfelelőleg leendő létrehozására vezető lépések megtétele végett, főiskolai igazgató tanár Kolos Dániel és pénztárnok Kun Dániel urak, jelentésök bevárása mellett, ezennel kiküldetnek.

194. A mennyiben a legközelebb tartandó convent tárgyaiul több oly fontos ügyek vannak kitűzve, melyek iránt a 4 egyházkerület részéről történendő közös megállapodás érvényesítése netalán halasztást nem szenvedhetend.

Elnökeink megbizatnak, hogy ha szükségét látják, a végrehajtást igénylő ügyek feletti intézkedés végett rendkívüli gyűlést hívjanak össze.

195. Kolos Dániel főiskolai igazgató tanár úr utasításkérés mellett fölterjeszti a cs. kir. adóhivataltól vett s főiskolánk ingó javainak összeírására vonatkozó rovatos ívet.

E tárgyban felírást intézvén már felsőbb helyre egyházkerületünk, ennek eredményét bevárja, további intézkedését attól függesztvén fel.

197. Elnökeink szóval jelentik, hogy a Sárospatakon folyó évi július 13-án tartott közgyűlés 134. szám, határozata folytán a főiskolai új tanárok innepélyes beigtatása szeptember hó 14-ik napján az ő elnökletük, és számos iskolaügy-barátok jelenlétében, mint den jelen voltak köztetszésére megtörtént, az illető tanár urak jeles székfoglaló beszédeket tartván, folytonos szellemi élvezetet nyújtottak a jelen volt közönségnek, s az esküt letévén, hivatalukban elnökiileg megerősítették.

Elnökeink jelentése kedves tudomásul vétetett, egyszersmind többek ohajtása után, a beigtatott tanár urak székfoglaló beszédeik kinyomatása oly módon határozottatott el, hogy a „Sárospataki Füzetek“ t. szerkesztője felkéretik arra, miszerint ezen jeles beszédeket füzeteibe egyenkint felvevén, bocsássa világ eleibe, s a kinyomatás alkalmával mindeniknek kétszáz

példánybani utánnnyomatását eszközölje, nyomdai pénztárunk viselendvén az utánnnyomatás költségét.

198. Ugyancsak világi elnökünk ó excellenciája jelenti, hogy a sárospataki gyűlés 106. számú határozata folytán, a tiszaszabályozási társulat elnökével, méltóságos báró Sennyei Pál ó nagyméltóságával magát érintkezésbe tevén az iránt, hogy a vizszabályozási költségek ne az illető lelkész és tanítón, hanem egyházkerületi határozatunk szerint, az egyházközségekben hajtassanak be, válaszát a fentisztelt elnök úrnak mind ez ideig nem vette.

Tudomásul vétetvén, ez ügy továbbra is főgondnok ó nagyméltósága figyelmébe ajánltatik.

199. A felsőborsodi egyházmegye a sok szükséggel küzdő sajó-ivánkai egyház azon kérelmét terjeszti fel pártolólá, miszerint azon egy évi papi féljövédelmet, mely 186 $\frac{2}{3}$. évben t. Seres István időtöltő lelkész idejéről, szabályszerűleg az egyházkerületi szükösi pénztárt illetné, e szegény egyház adósságainak lefaragására engedné el egyházkerületi kormánysszékünk.

Azon szigorú feltétel mellett, hogy az érintett jövédlem az egyházi megye ellenörködése mellett csupán adósság lefaragására, vagy más égető szükség pótlására fodittassék, az egyház kérelme megadatik.

200. A miskolci és rimaszombati gimnáziumok igazgatói beadván felsőbb helyre leendő felterjesztés végett az iskolákróli értesítő táblázatokot :

Tartalmuk tudomásul vétetvén, a táblázatok szuperintendensi hivatalunk által az illető helyre felterjesztendők.

201. A szüret ideje a rendes időnél elébb bekövetkezvén, főiskolánkban a szüreti szüenidők kiadása iránt határozatot kér az iskolai igazgatóság.

Fenforgó viszonyok miatt a szüreti szüenidő kiadása október hó 10-ik napjára határoztatott, tartama három hét leend.

202. Abaujmegyei Szepsi helysségbeli egyház annak megengedéseért folyamodik, miszerint a megüresedett lelkészi hivatal jövédelmének felerészét a helyett, hogy azt az ügy nevezett szükösi pénztárba fizetné, nyomasztó adóságainak törlesztésére fordithassa, egyszersmind a hátralékos kamatok fizetésére részire félévi haladék engedélyeztetnék.

A kérelemnek első ága, az annak támogatására felhozott okok tekintetbe vételével teljesítettni megengedtetvén, kérelmének második ága egyházkerületünk pénzügyi viszonyainak szempontjából teljesíthetőnek nem találattott.

203. Az abauji egyházmegye Kövér József kupai, Baskai Jánuos pamlényi lelkészet, továbbá Keresztesi István garbócz-bogdányi volt iskolatanító özvegyét s Kovács József csenétei volt iskolatanító 7 árvaal elmaradt özvegyét ajánlván a szükösi pénztárboli segélyezésre.

Miután a jelen évre segély alapjául szolgáló özveg iránt a kerületi gyűlés még tavaszkor intézkedett, az ajánlottak csak a jövő évben segélyzendők sorába vétethetnek fel.

204. 1864-ik évben a főiskolai szigorlatokra és számvevésszékre sor szerint a tornai egyházmegye tartozván követeket küldeni :

Felszólittatik az illető egyházmegye, hogy küldendő követeit jó eleve útasítsa az iránt, mikép a szent Pál hetiben kezdődő számvevősszékre s szigorákra pontosan megjelenjenek.

205. Szentpétery Sámuel gömöri esperes anyakönyvi mintatáblák készítésével lévén megbizva, azokat javított alakban bemutatja.

A minta táblák célszerűeknek találtatván kellő számú példányokban kinyomatás végett a sárospataki főiskolai igazgatóságnak átadatni határozatnak.

206. A Torna megyében kebelezett s tüzvész által templomától, tornyától, pap- és káplánlakától megfosztatott szini egyház 1000 frt. kölcsönért folyamodván :

Kérelme a pénzügyi bizottmányhoz utasíttatik.

Jegyzették: Kun Bertalan egyházkerületi főjegyző 140, 141, 142, 143, 149, 150, 158, 159, 162, 163, 180, 182, 194, 197, 198, 199, 203, 204.

Bálint József aljegyző, 151, 152, 153, 154, 167, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 179, 183, 184, 185, 186, 190, 205, 206.

Apostol József világi jegyző, 144, 145, 146, 147, 148, 155, 156, 157, 160, 161, 164, 165, 166, 181, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 202.

Debreceni 168, 169, 178, 195, 200, 201.

Kiadta

Kun Bertalan,
egyházkerületi főjegyző.

Tárgymutató arra, hogy mely határozatok kiket illetnek.

- A főgondnoki hivatalt 178, 194, 198.
Szuperintendensi hivatalt 144, 145, 158, 159, 175, 194, 200.
Főiskolai felügyelő bizottmányt 189.
Egyházmegyéket 146, 160, 163, 165, 183, 185, 190.
Főiskolai igazgatóságot 169, 182, 184, 187, 188, 190, 193, 195, 197, 201, 205.
Conventet 151, 152, 155, 166, 167, 176.
Hegedűs László esperes urat 181.
Főjegyzői hivatalt 143.
Felsőborsodi egyházmegyét 149, 199.
Gömöri egyházmegyét 162.
Abauji egyházmegyét 164, 179, 202, 203.
Tornai egyházmegyét 204.
Alsóborsodi egyházmegyét 172, 173.
Felsőzempléni egyházmegyét 148.
Szathmáry Király Pál s. gondnok urat 161, 181.
Édes Albertet 181.
Pénzügyi bizottmányt 177.
Putnoki egyházat 162.
Ivánkai egyházat 199.
M. csáthi egyházat 172.
T. Tarjányi egyházat 172.
Ároktői egyházat 172.
Szederkényi egyházat 172.
Nagymihályi egyházat 173.
Tolcsvai egyházat 175.
Miglészi egyházat 177.
Szepsi egyházat 202.
Keresztúri egyházat 181.
Kazinci egyházat 149.
Erdélyi János tanárt 169.
Kolos Dániel tanárt 183.
Tóth Pál gercselyi lelkészt 148.
Egyházkerületi ügyvédet 191.
Kun Dániel főiskolai pénztárnokot 181, 193.
Antalfi János tanárt 188.
Szakácsi Dániel ügyvédet 189.
Mészáros Endrét bán-horváthi h. lelkészt 158.
Kérészi István tanárt 180.

Ergebnisse der...

1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Ara 25 kr.

25